

William Jacob Cuppy (23 august 1884 – 19 septembrie 1949) a fost un cunoscut scriitor și critic literar american, mai ales pentru scrisurile sale satirice și cărțile umoristice în care a parodiat personalități istorice sau științifice.

Cuppy s-a născut în Auburn, Indiana. În timpul copilăriei, și-a petrecut vacanțele la o fermă a bunicii lui, pe malurile unui râu. Astfel, a dobândit cunoștințe despre lumea vie, pe care a satirizat-o mai târziu în scrisurile sale. A absolvit liceul în 1902 și a studiat literatura britanică la Universitatea din Chicago. În timpul studenției, a lucrat ca reporter pentru mai multe ziaruri din Chicago. În 1910, publică prima sa carte, *Maroon Tales*, o culegere de povestiri despre viața studenților. În 1914, după încheierea studiilor universitare, a plecat în New York, unde s-a întreținut scriind materiale publicitare. După efectuarea serviciului militar, Will Cuppy a lucrat la *New York Herald*, unde semna editorialul săptămânal intitulat *Mystery and Adventure*. Articolele publicate în *The New Yorker* îl vor consacra ca scriitor umorist. Multe dintre articolele sale au devenit cărți, cea mai cunoscută fiind *How to Tell Your Friends from the Apes* (1931). Numele lui a fost asociat cu cele ale altor umoriști, precum Robert Benchley sau James Thurber.

Will Cuppy a murit la New York, în 1949, în urma unei supradoze de medicamente.

WILL CUPPY

BIOGRAFII NECENZURATE ALE UNOR OAMENI CELEBRI

*Traducere din limba engleză de
Alexandru Macovei*

București
2019

Fred Feldkamp, executorul literar al lui Cuppy, prieten apropiat, editor și admirator fervent, a dedicat multe luni terminării *Biografiilor*. Lucrare multă ani alături de Cuppy, astfel încât a fost în stare să transforme fragmente neșlefuite și note voluminoase în compoziții fidele stilului și modului de gândire al lui Cuppy, care au câștigat recunoașterea pe care autorul lor o merita pe drept. E o placere să știu că acum, în anul în care se aniversează centenarul nașterii lui Cuppy și la treizeci și cinci de ani de la moartea sa, această carte superbă este din nou oferită publicului – o dovdă, poate, a faptului că mișcarea „Urăți-l pe Cuppy!” a fost, în sfârșit, înfrântă, în timp ce mișcarea „Ajutați-l pe bătrânul Cuppy!”, despre care Will credea că își dă ultima suflare, a reușit în cele din urmă să învingă.

THOMAS MAEDER

CUPRINS

Introducere	5
PARTEA I	
SE PARE CĂ ERAU DOI EGIPTENI	
Kheops sau Khufu	13
Hatshepsut	26
PARTEA A II-A	
VECHII GRECI ȘI ALTE NAȚII	
Pericle	41
Alexandru cel Mare	51
Hannibal	60
Cleopatra	70
Nero	77
PARTEA A III-A	
ÎNTOVĂRĂШIRI CIUDATE	
Attila Hunul	87
Carol cel Mare	95
Lady Godiva	104
Lucrezia Borgia	116
Filip Credulul	129

Ludovic al XIV-lea	137
Madame du Barry	149
Petru cel Mare	161
Ecaterina cea Mare	171
Frederic cel Mare	180

**PARTEA A V-A
VOIOASA ENGLITERĂ**

William Cuceritorul	189
Henric al VIII-lea	196
Elisabeta	202
George al III-lea	211

**PARTEA A VI-A
DE-ABIA ACUM AJUNGEM UNDEVA**

Leif Norocosul	221
Cristofor Columb	226
Montezuma	232
Căpitanul John Smith	238
Miles Standish	243

**PARTEA A VII-A
CU TOȚII ÎȘI FĂCEAU DE CAP**

Câteva pozne regale	251
Câteva pântece regești	255
<i>Postfață</i>	269

KHEOPS SAU KHUFU

Egiptul a fost numit și Darul Nilului. O dată pe an fluviul se revarsă, depunând un strat de sol aluvional bogat pe pământul crăpat de soare. Apoi, apele se retrag și, cât vezi cu ochii, țara e plină de egiptologi.

Încă din cele mai vechi timpuri, Egiptul a fost împărțit în două, Egiptul de Sus și Egiptul de Jos. Egiptul de Jos se află în partea de sus a hărții, așa că trebuie să mergi spre sud ca să găsești Egiptul de Sus. Lucrul acesta nu îi deranjează pe locuitorii acestor ținuturi pentru că Nilul izvorăște din sud și, atunci când mergi în amonte, în mod firesc, ajungi într-un sfârșit în Egiptul de Sus, având Egiptul de Jos în nord.¹

Egiptul era divizat și politic până când Menes, regele Egiptului de Sus, s-a dus și mai sus și a cucerit Egiptul de Jos, întemeind Prima Dinastie a Egiptului de Sus și de Jos în 3400 î.Hr.² Se spune că Menes a fost devorat de un hipopotam, lucru improbabil, dat fiind că acest animal este cunoscut ca fiind ierbivor și

¹ Cuvântul pentru *sud* în egipteană veche era „în susul râului“. Nu era cuvântul potrivit.

² Sau 3500 î.Hr., poate chiar 3000 î.Hr.

nu se știe să fi mâncat vreodată pe cineva. De aceea, cercetătorii moderni sunt înclinați să credă că toată povestea lui Menes e un mit, până de curând, când s-a arătat că o mică eroare privind obiceiurile alimentare ale hipopotamului nu demonstrează că Menes n-a existat defel. Iar egiptologii încep să-și dea seama de acest lucru chiar acum, în momentul în care carteau noastră e în drum spre tipar.¹

Egiptenii primei dinastii erau deja civilizați în multe privințe. Aveau hieroglife, arme de metal pentru ucis străinii, mulți oficiali guvernamentalni, moarte și taxe.²

Unii egipteni erau mai deștepti decât alții. Ei au inventat plasele de țânțari, astrologia și un calendar care nu funcționa cu nici un chip, dat fiind că Anul Nou pica mereu pe 4 iulie. Credeau că soarele se plimbă în fiecare zi în jurul Egiptului într-o barcă și că un porc mănâncă luna o dată la fiecare două săptămâni.³

Evident că astfel de oameni țineau să-și înregistreze ideile pentru ca și alții să poată face aceleași greșeli ca ei. Hieroglifele, adică modul lor de a scrie cu

¹ Menes ar fi putut să fie Aha, sau Ohe (n.a.) Aha, Ohe – aproximări ale numelui lui Hor-Aha, al doilea faraon al Primei Dinastii a Egiptului – sec. XXXI î.Hr. (n.tr.)

² Dacă egiptenii pre-dinastici își băteau soțile cu naboo-uri, niște bastoane de lemn neșlefuit, egiptenii primei dinastii foloseau în aceleași scopuri toporiști de porfir fasonate admirabil, care puteau să rupă un braț dintr-o singură lovitură.

³ Și se mai vorbește de înțelepciunea anticilor!

imagini, erau alcătuite din bufnițe, canari, șerpi-jartieră și din ceea ce părea a fi conținutul unui ceas deșteptător.

Ca să spunem cinstit, civilizație este ceea ce avem acum, dar e bine de știut că în urmă cu peste cincizeci de secole, într-o țară micuță, la multe mii de mile depărtare de New York¹, ei începuseră să ne semene din ce în ce mai mult. Unele persoane avizate cred că sumerienii se civilizaseră înaintea egiptenilor. Eu, unul, nu mă număr printre ei și am senzația că ideea aceasta cu sumerienii o să treacă la fel de repede ca o ploaie de vară.²

În ciuda acestui început promițător, nu s-a întâmplat nimic important în Egipt până la dinastia a treia, când Imhotep cel Înțelept, arhitectul și prim-ministrul regelui Zoser, a inventat piramida, un nou tip de mormânt regal imens, construit din piatră și despre care se credea că protejează pentru eternitate atât corpul faraonului, cât și o parte semnificativă din bunurile sale. Ceea ce e totuna cu a zice că Imhotep cel Înțelept a venit cu ideea de-a ascunde corpul regelui și comorile sale într-un monument atât de bătător la

¹ Puțini sunt cei care-și dau seama că regiunea locuibilă din Egipt nu are decât vreo 13 000 de mile pătrate.

² Eu nu mă cert niciodată cu cei fascinați de sumerieni, dar îñtreb: „Și-atunci, cum rămâne cu Badarii?” (Badarii – populație preistorică din Badari, Asyut, a cărei cultură – 4400–4000 î.Hr. – oferă cele mai vechi dovezi de practicare a agriculturii în Egiptul de Sus). (n.red.)

ochi încât să nu-l poată rata nici un jefuitor de mor-minte și nici vreun alt hoț.¹ Firește că piramidele au fost mereu jefuite de absolut tot ce conțineau, dar faraonii le-au tot construit mai multe secole la rând înainte să-și dea seama care-i treaba cu acest mod de a ascunde lucrurile.

În fapt, piramida lui Imhotep nu prea era bună de nimic, pentru că între terase nu existau trepte și pentru că n-avea nici măcar 200 de picioare înălțime. Snefru, întemeietorul celei de-a patra dinastii, a făcut una mai bună cu laturile finisate și i-a pus trepte de cărămidă, care, din nefericire, s-au prăbușit curând.² Snefru nu mai e cunoscut acum decât ca tată al lui Khufu sau Kheops, cum îl numeau grecii, ctitorul Marii Piramide din Gizeh, odinioară înaltă de 481 de picioare și care încă mai are aproape 451 de picioare cu toate că nu mai are vârf. Deși această structură a eşuat în calitate de mormânt, ea rămâne și astăzi una dintre minunile lumii, pentru că este cel mai mare lucru construit vreodată dintr-un motiv cu totul neîntemeiat.³

¹ Egiptenii credeau că trupurile trebuie păstrate pe termen nedefinit pentru a obține nemurirea. Asta arată cât de multe știau.

² Faraonii de mai târziu au folosit în acest scop pietre, dar și acestea s-au prăbușit.

³ Empire State Building are 1248 de picioare înălțime (n.a.) Empire State Building – zgârie-nori din New York, multă vreme cea mai înaltă clădire din lume. (n.tr.)

Kheops a construit Marea Piramidă în jurul anului 3050 î.Hr. După care s-a simțit mai bine.

Marea Piramidă acoperă o arie de treisprezece acre și conține 2 300 000 de blocuri de calcar cântărind între o tonă și jumătate și două tone, iar întregul ajunge la 5 750 000 de tone, cu un volum total de 2 781 870 metri cubi, și asta fără să luăm în considerare spațiile goale precum camera mortuară a regelui, câteva puțuri de aerisire și un pasaj situat în partea de nord prin care să intre hoții.¹ Dacă aceste pietre ar fi tăiate în blocuri de un picior pătrat și puse cap la cap, ar forma o linie continuă egală ca lungime cu două treimi din circumferința pământului la ecuator, adică aproximativ 16 666 și 2/3 mile. Și cu toate astea auzi destul de des spunându-se că faraonul Khufu sau Kheops n-a fost cu adevărat un om mare, demn de toată admirarea și de respectul nostru. Ce să-i faci, unii nu pot fi mulțumiți nicicum.

Khufu a construit Marea Piramidă pentru că la moartea lui să-și poată lăsa mumia înăuntru înainte de-a porni către Câmpile cu stuf.² Poate că-și dorea și puțină publicitate pe primele pagini. El părea să știe destul de multe despre oameni. Astfel, e clar că știa că

¹ Din camera mortuară a regelui n-a fost emis nici un program de radio până pe data de 7 februarie 1938.

² Ambiția cea mai de seamă a oricărui egiptean era să ajungă mumie, dar numai cei bogăți își puteau permite să și-o satisfacă. Mai târziu, până și cei cu mijloace modeste puteau deveni mumii.

dacă ar construi cea mai mare piramidă văzută vreodată, lumea o să și croiască drum până la ea, o să se vânture de sus până jos și-o să scrie articole despre ea mii și mii de ani la rând.¹

Desigur, Kheops sau Khufu n-a cărat pietrele cu mâna lui. A fost un geniu, căci i-a pus pe alții să facă toată treaba. Descoperise că, dacă spui cuiva să facă ceva, în nouă cazuri din zece, acea persoană o va și face.²

E demodat să-l numești pe Khufu un tiran crud pentru că a obligat 100 000 de felahi sau țărani să muncească douăzeci de ani la mormântul lui. Cercetătorii spun că îi punea să muncească la piramidă numai în cele trei luni de inundație anuală, în care, nefind ocupati cu muncile câmpului, țăraniii n-aveau nimic altceva de făcut decât tot soiul de prostioare. Clasele de jos din Egipt erau extrem de imorale – beau încontinuu sau făceau alte lucruri nesuferite. În felul acesta, Khufu le făcea un mare serviciu ținându-le mintea ocupată și totul se dovedea a fi mai mult sau mai puțin în avantajul tuturor. În același timp, exercițiul fizic le șlefua caracterele și ii învăța câte ceva despre felul în care înnobilează munca. Majoritatea muncitorilor de la piramide nu erau sclavi, aşa cum ni se spunea până acum. Erau oameni liberi cu drepturi și privilegii stipulate în constituție.

¹ Dacă-ți plac piramidele, Marea Piramidă e absolut minunată.

² Nu era conștient de faptul că mumia lui o să fie scoasă din sarcofag și aruncată. Asta precis l-ar fi îngrijorat.

Khufu îi lăsa pe felahi să locuiască în preajma piramidei, în niște frumoase colibe de pământ nearerisite și-i hrănea cu ridichi, ceapă și usturoi, asigurându-le o provizie constantă de ulei de ricin cu care să se ungă.¹ Sir Flinders Petrie ne asigură că toate poveștile despre suferințele felahilor sunt niște prostii. Acum, dacă lui Sir Flinders îi plăcea la nebunie să ridice pietre de două tone și jumătate și să umble cu ele prin soare, își imaginează probabil că toată lumea are aceleași plăceri ca și el. Ici și colo, printre felahi mai apărea probabil și câte unul care se gândeau că faraonul Khufu făcuse destule pentru ei și care și-ar fi dorit ca el să se grăbească să devină mumie și să plece spre Câmpile cu stuf.²

În timpurile noastre s-au făcut mari eforturi intelectuale pentru a desluși metodele de construcție ale marii piramide. Egiptologii se minunează la gândul că o astfel de realizare a fost posibilă înaintea nașterii lor, iar inginerii spun că nu s-ar fi înămat la aşa ceva în ruptul capului numai cu unelte de cupru și lipsiți complet de mașinării de oțel inoxidabil. Nu pare posibil ca vechii egipteni să fi fost mai deștepți decât experții noștri și totuși au făcut-o. Puteți să trageți ce concluzii doriți din asta.

Fapt este că, exceptând problema cu ridicatul blocurilor de piatră, e destul de ușor să construiești

¹ Așa înțelegeau ei să facă baie. Clasele superioare foloseau ulei de măslini. De fapt, cam toți egiptenii din Antichitate erau un pic unsuroși.

² Felahii numeau piramida „Ekhut Khufu” sau „Nebunia lui Khufu”.

o piramidă. Nu trebuie decât să îngrămădești pietrele una peste alta în straturi din ce în ce mai înguste, punând cu grijă un strat deasupra celuilalt și, în curând, o să ai o piramidă. N-ai ce-i face.¹ Și odată ce-ai înălțat-o, acolo rămâne. De ce n-ar rămâne, în fond? Cu alte cuvinte, nu stă în natura piramidelor să se prăbușească și asta explică de ce Marea Piramidă încă mai e în picioare după toți acești ani.²

Tot Khufu a construit și cele trei piramide mai mici de pe latura estică a Marii Piramide. Erau pentru trei dintre nevestele sale. Ceea ce ne aduce la un alt aspect al personalității acestui faraon, căci e clar că era mai mult decât un simplu constructor de piramide. Egiptologii, cărora le-ar plăcea enorm să știe mai multe, spun că n-au idee ce făcea Khufu în afară de piramide, căci n-a lăsat nici o inscripție care să vorbească despre activitățile lui zilnice. Pe de altă parte, tot ei spun că avea șase soții și un harem plin de concubine. Nu par să vadă nici o legătură aici, dar dumneavastră și cu mine nu suntem orbi, nu-i aşa? Nouă nu ne trebuie nici o hieroglifă ca să ne spună cum apărea Khufu din când în când pe nepusă masă să vadă cum mai merg lucrurile și să le mai informeze pe domnișoare câți metri cubi de calcar pusese în după-amiaza respectivă.

¹ Poți obține la comandă o copie din piatră a Marii Piramide pentru numai 156 de milioane de dolari. Dar e mai simplu să faci singur – măcar ești sigur c-ai făcut-o bine.

² Probabil că n-ar putea să cadă nici dacă ar vrea.

Eu aș倾ina să cred că haremul regal era unul dintre principalele puncte de interes în viața lui Khufu și tocmai acest lucru îl face interesant și pentru noi. Deși ne lipsesc statisticile despre acea perioadă, haremul faraonului trebuie să fi fost unul dintre cele mai mari din lumea antică, complet echipat cu cele mai bune concubine ce se găseau în Africa, experte în arta dansului, în modulațiile vocale și în cântatul la harpa egipteană cu șapte corzi, numită bazinga. Khufu nu era omul jumătăților de măsură, aşa cum am văzut, și nu cred să se fi mulțumit cu doar șaptezeci de locatare, câte avuseser regele Zer, din Prima Dinastie. Trebuie să fi avut câteva sute, fie și numai pentru a bate toate recordurile. Și cu toate acestea, experții încă se mai întrebă cum își petreceau tipul liber! Dacă nu credeți că administrarea unui asemenea așezământ e o slujbă cel puțin la fel de grea ca și construcția unei piramide, atunci înseamnă că n-ați încercat-o niciodată. Khufu a venit, evident, cu o înaltă calificare executivă și cu fericita însușire de-a și-o păstra intactă fără intreruperi pe toată durata celor douăzeci și trei de ani ai domniei lui.

Cele șase soții ale lui Khufu nu-l distrau probabil foarte tare. După obicei, el trebuia să ia de nevastă și câteva dintre surorile sale bune sau vitrege, ca să nu mai vorbim de una dintre mamele sale vitrege și, poate, și alte rubedenii apropiate de sex feminin, care făceau același gen de glume și împărtășeau aceleași amintiri. Când i se părea deja prea mult, putea să

dea o fugă la Gizeh să ordone urgentarea lucrărilor la mormintele lor.¹ Numele soției sale principale, totodată și soră, mama lui Khafre, s-a pierdut, ea fiind cunoscută acum egiptologilor doar ca femeia care era în G I-a, prima piramidă mai mică. Regina Henutsen, soție și soră vitregă, a câștigat la sorți locul din G I-c, iar ocupanta lui G I-b, piramida cea mică din mijloc, pare să fi fost o blondă cu origini incerte, un outsider care a pătruns cumva în cercul regelui și s-a descurcat binișor. Această ultimă regină trebuie să fi fost o mare alinare pentru Khufu. Cel puțin nu-i era rudă.

Multe nu știm despre această doamnă blondă. Se pare, totuși, că Hetepheres a II-a, una dintre fiicele lui Khufu, era blondă, poate chiar prima blondă consemnată în analele istoriei. Este înfățișată într-o pictură murală din mormântul lui Meresankh al III-lea cu un păr blond-deschis, traversat de dungi roșii orizontale, ceea ce-i face pe unii cercetători să tragă concluzia că trebuie să fi avut o mamă cu aceeași culoare de păr, probabil de altă origine, căci toate egiptencele erau brunete. Mi-e teamă că acestea sunt singurele date de care dispunem în prezent.

Dacă vreți să ne punemîn dificultate, puteți desigur argumenta că imaginea nu demonstrează nici faptul că părul lui Hetepheres a II-a era cu adevărat de culoare blondă, nici că blonda înmormântată

¹ Regina Merytye, sau Mertitio, mama vitregă-soție, i-a supraviețuit lui Khufu și i-a fost transmisă fiului acestuia, Khafre. Mie unul mi se pare ciudat, trebuie să v-o spun.

în G I-b era chiar mama ei, ci numai că artistul care a împodobit mormântul lui Meresankh al III-lea avea la dispoziție vopsele roșii și galbene.

Herodot are o cu totul altă poveste despre piramida cea mică din mijloc. El ne spune că faraonul Khufu, ajungând brusc la faliment, a lăsat uneia dintre fiicele sale sarcina de-a strânge banii necesari pentru terminarea Marii Piramide. Aceasta le cerea tuturor peșterilor câte un bloc de piatră și multe alte atenții costisoare, reușind astfel nu numai să plătească ipotecile pentru piramida tatălui său, dar și să-și construiască ei însăși una mai micuță, din blocurile rămase. Se pare că își pusește tot sufletul în asta. Toți egiptologii consideră că această poveste e falsă. După calculele lor, bazate pe multiple măsurători precise ale piramidei, a cărei bază este de 150 de picioare pătrate, rezultă că e imposibil. Și cine să știe mai bine decât ei?

Oricum, fiul lui Khufu, Khafre, sau Chefren, a construit A Doua Piramidă din Gizeh, un pic mai mică decât Mareala Piramidă și nici pe departe la fel de bună și, de asemenea, Marele Sfinx, portretul său în piatră, fixat pe corpul unui leu, ce simbolizează puterea faraonului.¹ Sfinxul îl mai reprezintă și pe Horus care, la rândul său, ne duce cu gândul la multe alte lucruri. Cei care cred că Sfinxul este o reprezentare

¹ Între Khufu și Khafre a mai existat încă un faraon de mai mică importanță. Numele său e singurul lucru cert pe care-l știm despre el. Îl chemă Radadef sau Tefif-Re sau Didoufri sau Ratiosis.